SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

3-son (4- jild)

2024

ISSN: 2181-1342 (Online)
Сайт: https://scienceproblems.uz
DOI: 10.47390/SPR1342V4I3Y2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОИЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 3 (4) - 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Аброр – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймахамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Хожаев Азизхон Саидалохонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакаров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликов Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолиддиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудири;

Носирходжаева Гулнора Абдукаххаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Рахман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуротовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич - юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Каюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна - педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Васила Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбаҳор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Карамаддиновна – психология фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович –сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич –сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

МУНДАРИЖА

07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ

Hamroyev Asliddin Umed oʻgʻli
“GULSHANUL MULUK” (“SHOHLAR GULSHANI”) ASARI – MANGʻITLAR HUKMRONLIGI DAVRI MUARRIXLIGI NAMUNASI 13-18

Bazarbayeva Shohsanam Muratovna
SIRDARYO VILOYATIDA VETERINARIYA SOHASIGA OID ISLOHOTLAR (XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHLARI) 19-23

Asadova Dilnoza Innatovna
OʻZBEKISTONDA RAQS SAN’ATI SOHASIDA KADLAR TAYYORLASH MASALASI TARIXI VA BUGUNI 24-28

Ҳайитов Умед Яҳёевич
ЎЗБЕКИСТОН ССР МУВАҚҚАТ ИНҚИЛОБИЙ ҚЎМИТАСИ (МАРКАЗИЙ РЕВКОМ)НИНГ ТАШКИЛ ТОПИШИ ВА ФАОЛИЯТИ 29-34

Омонова Сарвиноз Ориф қизи
ЎЗБЕКИСТОНДА СОВЕТ ДАВРИДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТНИНГ ҲОЛАТИ... 35-42

08.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ

Алимханова Нигора Алимхановна
ТОВАР-МОДДИЙ ЗАХИРАЛАР АУДИТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ 43-52

Mahmudova Dilafruz Hasanovna
KORPORATIV BOSHQARUVNING AYRIM NAZARIY JIHATLARI 53-60

Toxirov Akbarxon Toirxon o’g’li
SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY XAVFSIZLIKNING EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH 61-69

Мехмоналиев Улугбек Эркинжон угли
СУЩНОСТЬ ОРГАНИЗАЦИИ СЛУЖБЫ ВНУТРЕННЕГО АУДИТА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ .70-75

Паязов Мурод Максудович
“ЎЗБЕКИСТОН ТЕМИР ЙЎЛЛАРИ” АЖДА ТРАНСФОРМАЦИЯЛАШ ЖАРАЁНЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРИШ МЕТОДИКАСИ 76-86

Шадибекова Дилдор Абдурахмановна
ЛОГИСТИЧЕСКИЙ РЫНОК УЗБЕКИСТАНА И ПРОБЛЕМЫ ЕГО РАЗВИТИЯ 87-92

Malikova Dilrabo, Khudoiberdieva Maftunabonu
INNOVATIVE HR MANAGEMENT: NECESSITY AND METHODS OF APPLICATION 93-99

Мамажонова Одинахон Алишер қизи
КОРХОНАЛАР БОШҚАРУВИДА ИННОВАЦИЯЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ ЖАРАЁНЛАРИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ 100-106

Nozimov Eldor Anvarovich
ELEKTRON TIJORATNI RIVOJLANISHDA OʻZBEKISTON VA XORIJIY DAVLATLARNING OʻRNI 107-115

Буранова Жазира Эргаш қизи
ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ НА ИНКЛЮЗИВНЫЙ РОСТ ГОСУДАРСТВА 116-120

Худойназаров Фахритдин Хаитович
КИЧИК БИЗНЕС ВА ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИДА РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ ИҚТИСОДИЙ АҲАМИЯТИ 121-127

Бахтиёров Бобур Баходир ўғли
ТИЖОРАТ БАНКЛАРИ РЕСУРСЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ВА БАНК ЛИКВИДЛИЛИГИНИ БОШҚАРИШНИНГ МЕТОДОЛОГИК АСОСЛАРИ 128-136

Isomitdinova Gulbaxor Kurbonaliyevna
OʻZBEKISTON SHAROITIDA INVESTITSIYA RISKLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH 137-145

Yuldashev Shadiyor Shuxrat o'g'li
OLIY TA'LIM O'QUV JARAYONLARIDA ZAMONAVIY VEB TEXNOLOGIYALARI INTEGRATSIYASI 146-150

Baxtiyorov Asrorbek Azizjon oʻgʻli
TIJORAT BANKINING KREDIT SIYOSATI ASOSLARI, UNING IQTISODIY MOHIYATI 151-159

Saidov Shohruh Mirzo
SOCIO-ECONOMIC ANALYSIS OF CONDITIONS OF DEVELOPMENT OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS 160-169

Kunduzova Kumrixon Ibragimovna
IQTISODIY RIVOJLANISHNING HOZIRGI BOSQICHIDA XOʻJALIK YURITUVCHI SUBYEKTLAR FAOLIYATIDAGI JORIY AKTIVLAR TUSHUNCHASI VA UNING OʻRNI 170-177

Inomjon Matkarimov
AGROKIMYO BIOKIMYO XIZMATLARI IJTIMOIY IQTISODIY SAMARADORLIGINI TA'MINLASHNING SWOT TAHLILI 178-183

09.00.00 – ФАЛСАФА ФАНЛАРИ

Gʻaybullayev Otabek Muxammadiyevich
JAMIYATDA ESTETIK MADANIYAT RIVOJLANISHINING FALSAFIY ASOSLARI 184-189

Masharipova Gularam Kamilovna
MAHMUD IBN MUHAMMAD IBN UMAR AL-CHAGʻMINIYNING «AL-MULAXXAS FI-L-HAY'A» RISOLASINING NUSXALARI VA QOZIZODA RUMIYNING SHARHI 190-198

Абдуллаханова Гулбахор Саттаровна
ФИЛОСОФСКИЕ ВЗГЛЯДЫ ИБН СИНО И ИХ РОЛЬ В УКРЕПЛЕНИИ ДУХОВНО-ЦЕННОСТНЫХ ОСНОВ СОВРЕМЕННОГО РАЗВИТИЯ ЦИВИЛИЗАЦИИ 199-206

Urinov Xushnudjon Abdulomitovich
TA'LIM VA KASB-HUNAR ISLOHOTLARI GENEZISI: KASBIY FAOLIYAT VA MEHNATGA MUNOSABATNING TARIXIY SHAKLLANISHI 207-220

Азизқулов Акрам Абдурахмонович
ШАРҚШУНОС УИЛЬЯМ ЭРСКИН ТАДҚИҚОТЛАРИДА БОБУРИЙЛАР СУЛОЛАСИ ТАРИХИНИНГ ЁРИТИЛИШИ 221-227

Kenjayev Ulugʻbek Muratovich
BEFARQLIK HAQIDAGI FALSAFIY FIKRLAR RIVOJI 228-232

Gʻaybullayeva Laylo Safarboyevna
MAHALLADA YOSHLAR SIYOSIY FAOLLIGINI OSHIRISHDA IJTIMOIY-FALSAFIY RIVOJLANISH MASALALARI 233-238

Xo'janova Tamara Jo'raevna
YOSHLAR MA'NAVIYATIGA TAHDID VA ULARDAN O'ZINI ONGLI HIMOYA QILISH KO'NIKMALARI 239-245

Jabborova Saodat Sattorovna
MA'NAVIY SALOHIYATNING IJTIMOIY TARAQQIYOT MANBAI SIFATIDA XUSUSIYATLARI 246-252

Xusanov G'olib Elmurodovich
O'ZBEK OILALARINING RIVOJLANISHIDA AXLOQIY TAFAKKUR MASALALARI 253-257

Агзамходжаева Шахноза Саидматмабовна
МУСУЛЬМАНСКОЕ БОГОСЛОВИЕ, СВЯЩЕННЫЙ КОРАН И ТВОРЧЕСТВО НАВОИ В КОНТЕКСТЕ ФИЛОСОФСКОЙ КОМПАРАТИВИСТИКИ 258-265

O'razov Bobir Baxtiyorovich
IJTIMOIY DAVLATNING NAZARIY VA METODOLOGIK ASOSLARI: VUJUDGA KELISH SHARTLARI, BELGILARI VA FUNKSIYALARI 266-270

Qunishev Ulug'bek Ulashevich
NEMIS KLASSIK FALSAFASIDA JAMIYAT RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI AXLOQIY VA ESTETIK OMILLAR 271-275

Турдибоев Бозор Худойбердиевич
ЦИВИЛИЗАЦИЯЛАР ТАРИХИЙ ЯХЛИТЛИК НАМОЁН БЎЛИШ ШАКЛЛАРИ СИФАТИДА 276-282

Kenjayeva Dilrabo Rominovna
MARKAZIY OSIYO MUTAFAKKIRLARI TA'LIMOTIDA O'ZLIKNI ANGLASH TUSHUNCHASI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 283-287

Azamatova Gulrukh Islom qizi
SOCIOCULTURAL ASPECTS IN KARL POPPER'S PHILOSOPHY IN THE CONTEXT OF MODERN EDUCATION 288-293

Тошпулатова Ширин Мухиддиновна
ЭТИЧЕСКИЕ ОРИЕНТИРЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ГРАЖДАНСКОЙ СЛУЖБЫ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН 294-302

Yuldasheva Dilorom Yuldashevna
SCIENTIFIC ATTITUDE TO CONSCIOUSNESS AND ITS INFLUENCE ON THE FIELD OF EDUCATION 303-307

Bekchanov Xudoybergan O'rinivich, Yusupova Firuza Hajiboy qizi,
Yulliyeva Sohiba Shuhrat qizi
MAKTABGACHA YOSHDAGI KATTA GURUH TARBIYALANUVCHILARDA IJTIMOIY VA KOMMUNIKATIV QOBILYATNING RIVOJLANISHI 308-314

10.00.00 – ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ

Ткебучава Ирина Георгиевна
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ФОРМИРОВАНИЯ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ 315-320

Ikromxonova Firuza Ikromovna, Jazira Nursultanqizi
TIPOLOGIK TAHLIL - KOMPOZITSIYA VA JANR (TARIXIY ASARLAR MISOLIDA) 321-327

Ashurova Maftuna Asqar qizi
LINGUACULTURAL PECULIARITIES OF THE CONCEPT "HAPPINESS" IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES 328-334

Mustafayeva Saodat Burxanovna
SALIM ASHUR SHE'RLARIDA LINGVOMADANIY BIRLIKLAR VOSITASIDA VOQELIKNI BADIIY TALQIN ETISH 335-340

Abdulxayeva Nodirabegim Ixtiyorjon qizi
DRAMATIK ASARLARNI TARJIMA QILISHDA LEKSIK-SEMANTIK, LINGVOKULTUROLOGIK MASALALAR 341-346

Xajiyeva Dilfuza Adambayevna
FOLKLOR VOSITALARINING ZAMONAVIY ADABIYOTDAGI O'RNI VA O'RGANILISHI 347-351

Jumanova Sevara Xolmurod qizi
KIYIM KECHAK NOMLARI TILNING BOYISH MANBAI SIFATIDA 352-356

Hojaliyev Ismail Tadjibayevich, Ismailova Sayyora Tolkinovna
MATN NAZARIYASINING SHAKLLANISHI 357-366

Abdullaev Ulmasbek Khairullayevich
LITERARY WORKS AS THE MOST IMPORTANT AND WELL-ACCLAIMED COMPONENTS OF THE CULTURAL HERITAGE OF THE NATION 367-370

Maxmudova Fotima Maqsud qizi
TYPES OF MEDIA TEXT LANGUAGE 371-375

Maxmudova Zuhra Maqsud qizi
BADIIY TARJIMANING TILSHUNOSLIKDAGI AHAMIYATI 376-380

Davronova Zulfiya Boboyevna
UZBEK- FRENCH RELATIONS AS A BINDING PART OF INTERNATIONAL CULTURAL AND HISTORICAL EXPERIENCE 381-386

Hakimova Dilrabo Yo'ldoshovna
TERMINOLOGIYA SOHASINING TARIXI VA DOLZARB MUAMMOLARI XUSUSIDA 387-392

Мадрахимов Тулибай Абдукаримович
СЎЗЛАШУВ НУТҚИНИНГ ТИЛ ФУНКЦИОНАЛ ВАРИАНТЛАРИ ОРАСИДА ТУТГАН ЎРНИ 393-395

12.00.00 – ЮРИДИК ФАНЛАР

Ergashev Ikrom Abdurasulovich
SOLIQ INTIZOMINI BUZISH BILAN BOG'LIQ HUQUQBUZARLIKLAR UCHUN JAVOBGARLIKNING AYRIM JIHATLARINING ILMIY-NAZARIY TAHLILI 396-402

Куатбек Гулнар Куатбековна
ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ТРАНСПАРЕНТНОСТИ ПРЕДСТАВИТЕЛЬНЫХ ОРГАНОВ МЕСТНОЙ ВЛАСТИ 403-409

Jurayev Dilmurot Mukhtarovich
ANALYSIS OF THE LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN ON ALTERNATIVE RESOLUTION OF DISPUTES ARISING FROM ADMINISTRATIVE AND PUBLIC LEGAL RELATIONS 410-415

Mirakhmedova Fazilat Khokim kizi
CRIMES OF MANUFACTURING AND SELLING PHARMACEUTICALS IN A WAY TO DANGER THE LIVES AND HEALTH OF INDIVIDUALS (Evaluation of Türkiye and Uzbekistan legal system) 416-428

Касимов Нодиржон Содикжонович
ҚАСДДАН ОДАМ ЎЛДИРИШ ЖИНОЯТЛАРИНИНГ УМУМИЙ ВИКТИМОЛОГИК ПРОФИЛАКТИКАСИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ 429-438

Кутыбаева Елизавета Дуйсенбаевна, Есенбаев Джанибек Таирович
ЭКОЛОГИК ТУСДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАРДАН МУҲОФАЗА ҚИЛИШНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ 439-445

Джалилов Сардор Шавкатович
ҲУҚУҚ МАНБАЛАРИ ВА НОГИРОНЛИГИ БЎЛГАН ШАХСЛАРНИНГ ҲУҚУҚЛАРИНИ КОДИФИКАЦИЯ ҚИЛИШ ЖАРАЁНИ 446-453

13.00.00 – ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ

Mirzayev Qodir Toirovich
ZAMONAVIY XOR SAN'ATI TA'LIMINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 454-458

Васильченко Ольга Анатольевна
ИСТОРИЯ И МЕТОДОЛОГИЯ РАЗВИТИЯ ВОКАЛЬНО-ХОРОВОГО ИСКУССТВА В УЗБЕКИСТАНЕ 459-463

Эрназаров Алишер Эргашевич, Бекмурадов Зариф Хуррамович
ЎҚУВ МАШҒУЛОТЛАРИНИНГ МОДУЛЛИ ВА ЛОЙИҲАЛАШТИРИЛГАН ТУРЛАРИ ҲАМДА АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ 464-470

Mattiyeva Feruza Begmatdulobovna
TARJIMONLIK MALAKASINI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLINGVISTIK VA DIDAKTIK XUSUSIYATLARI 471-477

Jurayev Bobomurod Tojiyevich
ABU ALI IBN SINO QARASHLARIDA TA’LIM-TARBIYA MASALALARI 478-482

Umurova Ma’rifat Yoshiyevna
XALQ QO’SHIQLARI VATANPARVARLIK TUYG'USINI RIVOJLANTIRISH VOSITASI SIFATIDA 483-486

Raxmanova Dildora Abdulxamid qizi
INGLIZ TILIDA AKADEMIK YOZUV TUSHUNCHASI VA UNING TALABALAR ILMIY FAOILIYATIDAGI AHAMIYATI 487-492

Rajabiy Aziz Xasanovich
VOKAL ARTISTI FAOLIYATIDA SAHNA MAHORATINING O'RNI 493-497

Omanov Rashid Sherqobilovich
O‘QUVCHILARDA EKOLOGIK TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISH JARAYONLARINI TO‘G‘RI TASHKIL ETISH 498-501

Салимов Акром Хайитович
БЎЛАЖАК ЎҚИТУВЧИЛАРДА ОИЛА, МАҲАЛЛА ВА МАКТАБ ҲАМКОРЛИГИНИ АМАЛГА ОШИРИШНИНГ АФЗАЛЛИКЛАРИ 502-507

Mamatmurodov Sharofjon Khudoyarovich
TA’LIM SIFATINI OSHIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING O‘RNI 508-514

Ли Екатерина Владимировна
СИНЕРГЕТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ИННОВАЦИЙ И ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ 515-523

Ахмедова Нафиса Исаходжаевна, Азаматов Абдулло Исахўжа ўғли, Лутфуллина Румия Анваровна
ЁШ ТЕННИСЧИЛАРНИНГ ЖИСМОНИЙ ТАЙЁРГАРЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ҲАРАКАТЛИ ЎЙИНЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ 524-533

Очилова Мехрибон Суратовна, Хамроева Феруза Асроровна
АНАЛИЗ СОВРЕМЕННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПЛАТФОРМ И ИХ КЛАССИФИКАЦИЯ 534-541

Amonov Mirjon Namozovich
IJTIMOIY PEDAGOGIK FAOLIYAT VA UNING ASOSIY FUNKSIYALARI 542-547

Sharipov Habibullo Abduqahhorovich
TALABALARNING IJODKORLIGINI RIVOJLANTIRISHDA MUSTAQIL TA’LIMNING O’RNI VA AHAMIYATI 548-552

Yaxiyaxonova Muxiba Maxmudjonovna
RAQAMLI TA’LIM MUHITIDA BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARINING IT SAVODXONLIGINI OSHIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH 553-560

Xakimova Gulshan Abduxalilovna
JISMONIY TARBIYA VOSITALARI ORQALI YOSH BOLALARNI SIFATLARINI TARBIYALASH 561-565

Nazarov Rustam Irkinovich
TECHNOLOGY FOR DEVELOPING COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS IN HIGHER TECHNICAL EDUCATION FIELDS (IN THE EXAMPLE OF ENGLISH LANGUAGE) 566-570

Muqimova Fotima Abduqaxor qizi, Muqimova Zuxra Abduqahor qizi
CHIZMACHILIK DARSLARIDA O‘QUVCHILARNING GRAFIK SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISHDA O‘YINLI TEXNOLOGIYALADAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI 571-576

Sulaymanova Dildora Nazarovna, Giyasova Shaxnoza Abdurafikovna
BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARNING KREATIV TAFAKKURINI LOYIHAGA ASOSLANGAN O‘QITISH VOSITASIDA RIVOJLANTIRISH MODELI 577-585

Usmonova Matluba Nosirovna
O‘QUVCHILARDA MILLIY VA UMUMINSONIY QADRIYATLARNI TARBIYALASH METODIKASINING KREATIV PEDAGOGIK YONDASHUVI 586-590

Ustaev Abdurazzoq Qurbonovich
MILLIY KURASH SPORT TURINING FUNKSIYALARI VA MAQSADGA ERISHISHDAGI VOSITALARI 591-596

Shoimqulova Nigina Xolmurodovna, Yadigarova Sitora Bahromovna
ADDRESSING CHALLENGES IN TEACHING ENGLISH IN CENTRAL ASIAN COUNTRIES: A SCHOLARLY EXAMINATION 597-603

Yeshanov Marat Urazaliyevich
INGLIZ TILINI O’QITISHDA BO’LAJAK CHET TILI O’QITUVCHILARINING KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA PRAGMATIKANING AHAMIYATI LANGUAGE) 604-616

Tursunova Shahnoza Bekchanovna
JAMOATCHILIK FIKRINI SHAKLLANTIRISHDA JAMOATCHILIK BILAN ALOQALARNING O'RNATISH 617-622

Atoyeva Gulshoda Rabimovna
OILADAGI ZO’RAVONLIKNING O’SMIR XULQIGA PSIXOLOGIK TA’SIRI 623-628

Musinova Ruxshona Yunusovna, Qurbonova Aziza Davlat qizi
JABRLANUVCHI SINDROMI, UNING ASOSIY SABABLARI VA BELGILARI 629-635

Jamolova Mokhigul Bakhtiorovna
METHODS OF DEVELOPING THE CRITICAL THINKING ABILITY OF PRIMARY CLASS STUDENTS THROUGH FAIRY TALES 636-641

SCIENCE PROBLEMS.UZ

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари. -№ 3 (4) - 2024
ISSN: 2181-1342 (Online)
https://scienceproblems.uz

Amonov Mirjon Namozovich
Buxoro davlat universiteti pedagogika kafedrasi oʻqituvchisi

IJTIMOIY PEDAGOGIK FAOLIYAT VA UNING ASOSIY FUNKSIYALARI

Annotatsiya. Mazkur maqolada ijtimoiy pedagogik faoliyatning diagnostik, tashkiliy, prognostik, tashkiliy-kommunikativ, xavfsizlik va himoya, vositachilik, ijtimoiy-terapevtik, tuzatish kabi funksiyalari izohlangan. Ijtimoiy-pedagogik faoliyat ob'ektining ko'p qirraliligi ekanligi, uning integrativ tabiati ko'rib chiqilgan, ijtimoiy o'qituvchining kasbiy faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari aniqlangan.

Kalit so'zlar: ijtimoiy pedagogik faoliyat, diagnostik funksiya, tashkiliy funksiya, prognostik funksiya, tashkiliy-kommunikativ funksiya, xavfsizlik va himoya funksiyasi, vositachilik funksiyasi, ijtimoiy-terapevtik funksiyasi, tuzatish funksiyasi

Amonov Mirzhon Namozovich
Lecturer at the Department of Pedagogy
Bukhara State University

SOCIAL-EDUCATIONAL ACTIVITY AND ITS MAIN FUNCTIONS

Abstract. The article reveals the diagnostic, organizational, prognostic, organizational-communicative, security-protective, mediating, socio-therapeutic, correctional functions of socio-pedagogical activities. The versatility of the object of social and pedagogical activity, its integrative nature are considered, the features of the professional activity of a social teacher are determined.

Key words: socio-pedagogical activity, diagnostic function, organizational function, prognostic function, organizational and communicative function, security and protective function, mediator function, socio-therapeutic function, correctional function.

Амонов Миржон Намозович
Преподаватель кафедры педагогики
Бухарского государственного университета

СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ И ЕЕ ОСНОВНЫЕ ФУНКЦИИ

Аннотация. В статье раскрыты диагностические, организационные, прогностические, организационно-коммуникативные, охранно-защитные, опосредующие, социально-терапевтические, коррекционные функции социально-педагогической деятельности. Рассмотрена многогранность объекта социально-педагогической деятельности, его интегративная природа, определены особенности профессиональной деятельности социального педагога.

Ключевые слова: социально-педагогическая деятельность, диагностическая функция, организационная функция, прогностическая функция, организационно-коммуникативная функция, охранно-защитная функция, посредническая функция, социально-терапевтическая функция, коррекционная функция.

DOI: https://doi.org/10.47390/SPR1342V4SI1Y2024N77

Kirish. Zamonaviy ilm-fan taraqqiyotida insonlar intellektual salohiyatiga asoslangan axborot sivilizatsiyasi sari intilib, ijtimoiy taraqqiyotining markazida bo'lishga harakat qiladilar. Ijtimoiy qonunlarning inson faoliyati orqali amalga oshirilishi sabab ular tabiat qonunlaridan farq qiladi. Shu munosabat bilan insonning ijtimoiy qiyofasini yaratish zamonamizning dolzarb muammolaridan biridir. Mamlakatimizda ro'y berayotgan o'zgarishlar, fuqarolik jamiyati va qonun ustuvorligini ta’minlash jarayonlari, erkin bozor iqtisodiyotiga o'tish, inson huquq va erkinliklarining eng oliy qadriyat sifatida tan olinishi - milliy ta'lim tizimining yangi vazifalarini belgilaydi. Ta’lim tizimini isloh qilish, o’quvchilar savodxonligini oshirish va ularni hayotga tayyorlashga qaratilgan tizimli ishlar amalga oshirilmoqda. Zamonaviy maktabning asosiy vazifalari - har bir o'quvchining qobiliyatini ochib berish, munosib va vatanparvar, yuqori texnologiyali, raqobatbardosh dunyoda hayotga tayyor shaxsni tarbiyalashdir. O'qituvchining vazifasi bolalarga kelajakda o'zlarini topishga, mustaqil, ijodiy va o'ziga ishongan odamlar bo'lishga yordam berishdir. Ta’lim sohasida o’quvchilarni ijtimoiylashuvidagi muammolarni hal qilishda o'qituvchiga yordam beradigan mutaxassis – ijtimoiy pedagog lozim.

Adabiyotlar tahlili. Ijtimoiy o'qituvchining faoliyati shaxsiy rivojlanishning ijtimoiy holatining xususiyatlarini hisobga olishni, ijtimoiy-madaniy muhitning madaniy, intellektual, kasbiy salohiyatidan to'liq foydalanishni, samarali ishlash uchun shaxsga maqsadli va atrof-muhit ta'sirini birlashtirishni o'z ichiga oladi. Ijtimoiy pedagogika va ijtimoiy ishning paydo bo'lishi va rivojlanishining manbalari jamiyatning rivojlanishining barcha bosqichlarida uning mavjudligining uzluksizligini ta'minlashga, doimiy takomillashtirishga bo'lgan umumiy ehtiyojlaridir.

Faylasuflar, sotsiologlar, psixologlar, pedagoglar va boshqa soha olimlari inson muammolariga chuqur ilmiy qiziqish bildirib, tadqiqot ishlarini amalga oshirmoqdalar. Mutaxassislarning ilmiy bilimlarning koʻplab sohalaridagi samarali hamkorligi yangi fanlar va xususan, shaxsni oʻzining ijtimoiy mohiyatini, uning shaxsiy bilim tizimidagi oʻrnini anglashga tayyorlashga qaratilgan ijtimoiy pedagogikaning rivojlanish tabiatida namoyon boʻladi.

Ijtimoiy pedagogika muammolari tadqiqotchilari M.A.Galaguzova, Yu.N.Galaguzova, G.N.Shtinova, E.Ya.Tishenko, B.P.Dyakonov, N.Egamberdieva, D.Ro’zievalar ijtimoiy pedagogik faoliyat sohalari va uning vazifalariga alohida e’tibor qaratgan. Mualliflarning fikriga ko’ra ijtimoiy-pedagogik faoliyat bolaga asosiy e'tibor qaratadi, lekin u o'z yo'nalishi ob'ektida yosh bilan cheklanmaydi.

Ijtimoiy pedagogikaning mohiyati shaxsni ijtimoiy tarbiyalash va uni ijtimoiy himoya qilishdir. Bu esa ijtimoiy pedagogikaning ilmiy ijtimoiy diagnostika, ijtimoiy prognozlash va ijtimoiy adolat tamoyillariga asoslangan kasbiy faoliyat turi sifatida rivojlanishini taqozo etadi [1].

Ijtimoiy pedagogning faoliyat sohasi - bu shaxs, uning manfaatlari va huquqlari hisoblanadi. Ijtimoiy pedagog aholining barcha toifalari: bolalar, yoshlar, kattalar va qariyalar bilan turli ijtimoiy-madaniy muhitda ishlaydi, ijtimoiy xizmatlarni amalga oshiradi hamda shaxsning, oilaning, odamlar guruhining muayyan hayotiy muammolarini hal qilishda ishtirok etadi, shaxsning o'zini o'zi rivojlantirishiga yordam beradi, odamlarni o'z kuchlari va zaxiralarini rivojlantirishga undaydi; oilalar va ota-onalarga ta'lim va tarbiya bilan bog'liq muammolarni o'rganish va hal qilishda, ayniqsa, bolaning o'quv faoliyati, xulq-atvori va

rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatuvchi sabablarni bartaraf etishda yordam ko'rsatishni tashkil qiladi [2].

Muhokama va natijalar. Zamonaviy ijtimoiy-iqtisodiy vaziyatning paradoksi shundaki, aholining ko'p qatlamlari o'zlarini ijtimoiy himoyasiz deb bilishadi. Shu sababli, ijtimoiy pedagogikaning vazifalaridan biri ham kattalarga, ham bolalarga o'zgaruvchan dunyoda harakat qilish va hayotda o'z o'rnini topishga yordam berishdir.

Ijtimoiy pedagog og'ir oqibatlarning oldini olish uchun bolaning manfaatlariga ta'sir qiladigan nizolarni tashxislash va hal qilish bilan shug'ullanadi. U bolaning talab va ehtiyojlarini aniqlaydi, aniq talabalarga yordam berish choralarini ishlab chiqadi, bu maqsadlar uchun mutaxassislarni jalb qiladi.

Darhaqiqat, ijtimoiy pedagog shaxs, oila va jamiyat oʻrtasidagi oʻzaro munosabatlar tizimida oʻziga xos vositachi hisoblanadi. U jamiyatda ijobiy tarbiyaviy munosabatlarni yaratishga, odamlar o'rtasidagi munosabatlarni uyg'unlashtirishga faol ta'sir qiladi, foydali tashabbuslarni qo'llab-quvvatlaydi va o'z-o'ziga yordam berishning har xil turlarini rag'batlantiradi.

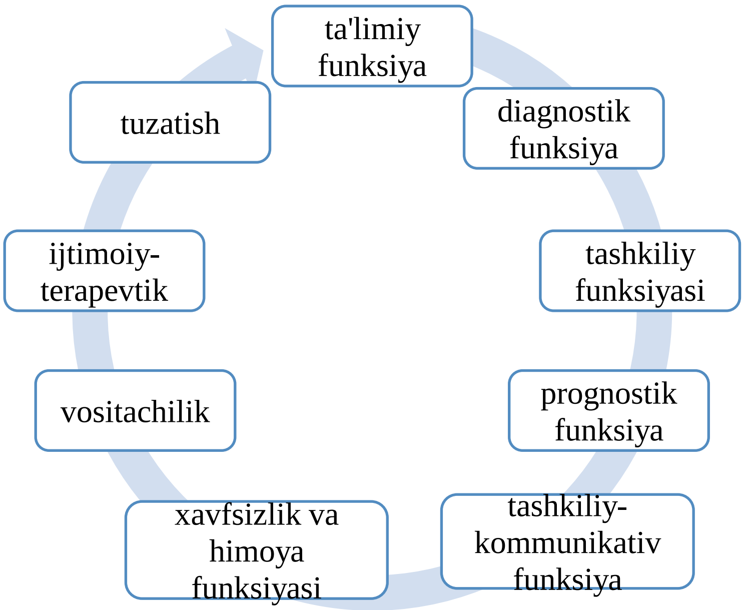

1-rasm. Ijtimoiy pedagogik faoliyatning asosiy funksiyalari

Ijtimoiy pedagogik faoliyatning asosiy funksiyalariga ta'limiy, diagnostik, tashkiliy, prognostik, tashkiliy-kommunikativ, xavfsizlik va himoya, vositachilik, ijtimoiy-terapevtik, tuzatish kabi funksiyalari mavjud (1-rasm)

Ijtimoiy pedagog kasbining eng muhim tarkibiy qismlariga **ta'limiy funksiya** kiradi. Ijtimoiy o'qituvchi bolalar va kattalarning xatti-harakatlari va faoliyatiga maqsadli pedagogik ta'sir ko'rsatadi, barcha ijtimoiy institutlar - oila, mahalla, ta'lim muassasalari, mehnat jamoalari, ommaviy axborot vositalari, mikrosotsiumning pedagogik salohiyatini integratsiyalashuviga yordam beradi. U ta’lim jarayonida jamiyatning barcha vositalaridan, mikro muhitning tarbiyaviy imkoniyatlaridan, shaxsning oʻzidan ta’lim jarayonining sub’ekti sifatida foydalanishga intiladi.

Bolalarning ijtimoiy va shaxsiy muammolarini aniqlash uchun ijtimoiy-pedagogik tadqiqotlarlarni amalga oshirishda:

-sinflar, ta’lim muassasalari, mahallalarni ijtimoiy attestatsiyadan oʻtkazish;

- oʻquvchilar oilalaridagi madaniy-maishiy munosabatlarni oʻrganish va tahlil qilish;

-ta’limning o‘quvchi shaxsiga ta’sirini aniqlash va uni optimallashtirish chora-tadbirlarini ishlab chiqish maqsadida uning axloqiy-psixologik asoslarini o‘rganish va tahlil qilish;

- o‘quvchilarning ta’lim salohiyatini o‘rganish va o‘zaro hamkorligini tashkil etish maqsadida ta’lim muassasasi o‘quvchilarga ijtimoiy-madaniy ta’sir ko‘rsatish markazlarini aniqlash;

- o’quvchilar, oilalar va boshqalarning shaxsiy muammolarini aniqlash maqsadida ijtimoiy-pedagogik diagnostik tadqiqotlarni o’tkazadi.

Ijtimoiy pedagogning kasbiy faoliyatida **diagnostik funksiya** - bu ijtimoiy tashxis qo'yishni o'z ichiga oladi, buning uchun bolalarning shaxsiy xususiyatlari va ijtimoiy-maishiy sharoitlari, oila va ijtimoiy muhit o'rganiladi; bolaga ijobiy va salbiy ta'sirlar, shuningdek, har xil turdagi muammolar aniqlanadi. Ijtimoiy pedagog psixolog bilan birgalikda iqtidorli bolalarni, hissiy va intellektual rivojlanishda kechikishlar va og'ishlar bo'lgan bolalarni aniqlashga yordam beradi.

Ayrim mutaxassislar ijtimoiy pedagogning ko'p qirrali faoliyatiga asoslanib, uning diagnostik funksiyalari qatoriga tibbiy diagnostikani ham kiritadilar, uning natijalaridan foydalanib, u kasalliklarning ijtimoiy-pedagogik oqibatlarini va ularning shaxs shakllanishiga ta'siri belgilarini aniqlay oladi; psixologik diagnostika, uning maqsadi ijtimoiy pedagog ishida shaxsning psixologik xususiyatlarining holati to'g'risidagi diagnostika natijalaridan foydalanish; bolaning ijtimoiy salomatligi holati to'g'risida ilmiy asoslangan xulosalar olish uchun ijtimoiy diagnostika; pedagogik diagnostika, shu jumladan ta'lim jarayonida individual yondashuvni ta'minlash uchun bolaning shaxsiyati va bolalar jamoasini o'rganish; ijtimoiy-pedagogik diagnostika, uning davomida ijtimoiy-psixologik, pedagogik, ekologik va sotsiologik omillarning shaxs va jamiyatga ta'siri haqida ma'lumot to'planadi.

Ijtimoiy pedagogik faoliyatning **tashkiliy funksiyasi** aholining turli toifalariga ijtimoiy-pedagogik yordam ko'rsatish muammolarini hal qilishda bolalar va kattalar, o'qituvchilar, yoshlar, yetuk insonlarni, keksalarni himoya qilish va qo‘llab-quvvatlash, ularning ijtimoiy qimmatli faoliyatini tashkil etish va ijtimoiy rivojlanish rejalari, loyihalari, dasturlarini amalga oshirish bilan bog'liq.

Ijtimoiy pedagog bu funktsiyani amalga oshirishda quyidagi ishlarni bajaradi:

- ijtimoiy xavfli vaziyatga tushib qolgan oilalarni erta aniqlash;

- to'liq bo'lmagan oilalar, ko'p bolali oilalar, alohida psixofizik rivojlanishiga muhtoj bolalarni tarbiyalayotgan oilalar, vasiylik va homiylikdagi oilalar to'g'risidagi ma'lumotlar bankini yaratish;

- bolalar va o'smirlarni muvaffaqiyatli ijtimoiylashtirishning zarur sharti sifatida oilada sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish;

- oilada o‘zaro tushunish uchun maqbul shart-sharoitlarni yaratish maqsadida psixologik-pedagogik yordam ko‘rsatish;

- ma’naviy-axloqiy va qadriyatlarni tarbiyalash;

- ota-onalarni ta'lim muassasalarining o'quv jarayoniga jalb etishga ko'maklashish;

- o'qituvchilar, ota-onalar va o'quvchilar bilan ishlashning turli shakllarini tashkil etish va o'tkazish;

- qiyin hayotiy vaziyatlarga tushib qolgan talabalar uchun ijtimoiy va psixologik maslahatlar;

- bolaning ijtimoiy va pedagogik muammolarini hal qilish bo'yicha ota-onalar va o'qituvchilarga maslahat berish;

- professor-oʻqituvchilar tarkibini huquqlarni himoya qilish muammolariga oid qonun hujjatlari va normativ-huquqiy hujjatlar bilan tanishtirish.

Prognostik funksiya ijtimoiy pedagogning oila, mahalla va ta'lim muassasasining hamkorligi doirasida ijtimoiy-pedagogik rivojlanish istiqbollarini ishlab chiqishda, shuningdek, ma'lum bir bola va bolalar guruhlari shaxsini rivojlantirishning ijtimoiy-pedagogik loyihasida ishtirok etishini o'z ichiga oladi.

Tashkiliy-kommunikativ funksiya maktab o'quvchilarini ijtimoiy ta'lim jarayoniga jalb qilishga, hudud aholisining birgalikdagi mehnatini va dam olishini tashkil etishga qaratilgan; odamlar o'rtasida tadbirkorlik va shaxsiy aloqalarni o'rnatish; bolalar va oilalar bilan ishlashda turli ijtimoiy institutlarning o'zaro aloqalarini o'rnatishga yordam beradi.

Xavfsizlik va himoya funksiyasi shaxsning huquq va manfaatlarini himoya qilish uchun mavjud huquqiy normalardan foydalanishni, to'g'ridan-to'g'ri yoki bilvosita noqonuniy ta'sir ko'rsatishga yo'l qo'ygan shaxslarga nisbatan davlat majburlov choralarini qo'llashni va qonuniy javobgarlikni amalga oshirishni o'z ichiga oladi.

- ijtimoiy himoyaga, vasiylik va homiylikka muhtoj oʻquvchilarni aniqlash va qoʻllab-quvvatlash. Toʻliq boʻlmagan, koʻp bolali va kam taʼminlangan oilalar farzandlariga alohida eʼtibor qaratish.

- turli organlarda (pedagogik kengash, profilaktika kengashi, voyaga yetmaganlar ishlari boʻyicha komissiya, sud, prokuratura va boshqalar) oʻquvchilarning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ogʻir hayotiy vaziyatga tushib qolgan o’quvchilarga alohida e’tibor qaratish;

- ijtimoiy xavfli vaziyatga tushib qolgan o’quvchilar bilan individual ish olib borish;

- ta'lim, rivojlanish va ijtimoiy moslashishda muammolari bo'lgan bolalarga pedagogik, ijtimoiy va huquqiy yordam;

- tengdoshlari va kattalar tomonidan zo'ravonlikka duchor bo'lgan o'quvchilar bilan himoya qilish va individual ishlash.

Ijtimoiy o'qituvchining funksiyalariga, shuningdek, vositachilik, ijtimoiy-terapevtik, tuzatish va boshqalar kiradi.

Ijtimoiy o'qituvchining amaliy faoliyati bolalar va kattalar, oila va ijtimoiy xizmatlar o'rtasidagi vositachi kabi turli xil ijtimoiy rollarni (maslahatchi, do'st, ekspert, psixoterapevt, yordamchi) bajarish bilan bog'liq.

Xulosa. Shunday qilib, kasbiy ijtimoiy-pedagogik faoliyatning xususiyatlarini tahlil qilish, uning muhim funktsiyalarini aniqlash quyidagi xulosalar chiqarishga imkon beradi:

- ijtimoiy pedagogik faoliyat olib boriladigan soha va ob'ektlarning xilma-xilligi, uning ob'ektining noaniqligi ijtimoiy o'qituvchi faoliyatining ko'plab sohalariga ega bo'lishni zarurat qiladi;

- kasbiy ijtimoiy-pedagogik faoliyat sohalarini rejalashtirish, amalga oshirish, uning natijalarini baholashda mutaxassis insonning ijtimoiy, jismoniy va ruhiy farovonligiga, uning rivojlanishi va o'zini o'zi anglashiga ta'sir qiluvchi turli xil omillarni juda aniq tushunishi kerak;

- zamonaviy sharoitda mutaxassisning kasbiy kompetentsiyasini shakllantirish texnologiyalarining o'ziga xosligini belgilaydigan turli xil kasbiy faoliyat turlari muammolarini har tomonlama hal qilish zarur;

ijtimoiy-pedagogik faoliyat - bu shaxsni ijtimoiylashtirish, faol moslashish va jamiyatga integratsiyalashuviga qaratilgan shaxsning ijtimoiy muammolarini hal qilish bo'yicha ko'p funksiyali kasbiy faoliyat bo'lib, uning mohiyati shaxsning qadriyat yo'nalishlari va jamiyatning me'yoriy qadriyatlarini uyg'unlashtirishdan iborat.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Мудрик А.В. Социальная педагогика. — М., 2004
2. Ромм Т.А. Социальная работа за рубежом: учебное пособие для среднего профессионального образования / Т. А. Ромм, М. В. Ромм. — 2-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2024. — 197 с.
3. Эгамбердиева Н. Ижтимоий педагогика: дарслик. — Т.: Алишер Навоий номидаги Ўзбекистан Миллий кутубхонаси нашриёти, 2009.- 232 б.
4. Amonov M.N. Ijtimoiy-pedagogik faoliyatni tashkil etishga qaratilgan jarayon mazmuni //Экономика и социум. – 2023. – №. 4-1 (107). – С. 40-43.
5. Амонов М. Н. Особенности формирование организаторских качеств у учащихся педагогических колледжей //Научное пространство: актуальные вопросы, достижения и инновации. – 2020. – С. 9-14.
6. Amonov M. N. The problems of designing professional skills and independent training of future teachers in Uzbekistan //Academic research in educational sciences. – 2021. – Т. 2. – №. 3. – С. 22-26.
7. Амонов М.Н., Хусенова С.С. РАЗВИТИЕ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ИНТЕЛЛЕКТА У ДЕТЕЙ //СОВРЕМЕННОЕ ДЕТСТВО: ЗДОРОВЬЕ, РАЗВИТИЕ, БЕЗОПАСНОСТЬ. – 2021. – С. 137-140.
8. Amonov M. IJTIMOIY-PEDAGOGIK FAOLIYATNING MAZMUN-MOHIYATI VA XUSUSIYATLARI //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2023. – Т. 33. – №. 33.
9. Жураев Б.Т. Деятельность педагога по гуманизации учебно-воспитательного процесса //Научные школы. Молодежь в науке и культуре XXI в.: материалы междунар. науч.-творч. форума. – 2017. – Т. 31.
10. Жураев Б.Т. Социально-духовное развитие студентов //Россия-Узбекистан. Международные образовательные и социально-культурные технологии: векторы развития. – 2019. – С. 22-23.
11. Khodjaev B., Juraev B., Amonov M. Forming the spirituality of students and youth through pilgrimage tourism //E3S Web of Conferences. – EDP Sciences, 2023. – Т. 420. – С. 10017.

ISSN: 2181-1342 (Online)
Сайт: https://scienceproblems.uz
DOI: 10.47390/SPR1342V4I3Y2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОИЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 3 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари" электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: "SCIENCEPROBLEMS TEAM" масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).